

Hoe zien hiërogliefen eruit?

Er zijn drie soorten hiërogliefen: beeldtekens, klanktekens en determinatieven.

1. Beeldtekens

Soms betekent een hiëroglief gewoon wat er is getekend. Als een Egyptenaar bijvoorbeeld het woord 'huis' wil schrijven, dan tekent hij een plattegrond van een huis:

2. Klanktekens

Het is een stuk moeilijker om iets te tekenen wat je niet kunt zien, bijvoorbeeld het werkwoord 'uitgaan'. Hier hebben de Egyptenaren wat op gevonden. Ze tekenen dan een voorwerp dat hetzelfde klinkt als het woord dat ze niet kunnen tekenen, dus net als bij een rebus. In het Nederlands kun je dat met het woord 'arm' (= niet-rijk) doen. Dan teken je gewoon een arm (het lichaamsdeel). Daar moet dan nog wel iets bij waardoor de lezer weet dat het om 'niet-rijk' gaat en niet om een lichaamsdeel.

Het werkwoord 'uitgaan' klinkt in het Egyptisch hetzelfde als het woord 'huis': 'per':

De Egyptenaren schrijven daarom 'uitgaan' door de hiëroglief voor 'huis' te gebruiken en daar twee beentjes (= beweging) onder te tekenen. Dus:

3. Determinatieven

Hoe weten de Egyptenaren nou of de hiëroglief voor 'huis' ook echt 'huis' betekent of een woord dat precies hetzelfde klinkt? Dat doen ze zo. Als het tekeningetje betekent wat je ziet, dan zetten ze bij de hiëroglief een verticaal streepje (het beeldtekenstreepje).

'Huis' wordt dan:

Betekent de hiëroglief iets anders, dan voegen ze nog een tekeningetje (een determinatief) toe. Zo'n determinatief is een aanwijzing voor hoe je de hiëroglief moet lezen. Dat zag je hierboven al bij 'uitgaan'. Dat woord klinkt wel als 'huis', maar door die beentjes eronder weet je dat je het hier een andere betekenis heeft. Enkele voorbeelden van determinatieven zijn:

vrouwelijk

god

beweging

tijd

In welke richting moet je lezen?

Wij lezen altijd van links naar rechts. De Egyptenaren doen dat niet altijd. Wel begint een tekst in hiërogliefen altijd bovenaan, maar verder is het even puzzelen. Zij kunnen namelijk net als wij van links naar rechts schrijven, maar ook van rechts naar links. En zelfs van boven naar onderen in kolommen.

Om te weten of je van links naar rechts of van rechts naar links moet lezen, kijk je naar de tekeningen van mensen of dieren. Zij moeten je bij het lezen als het ware aankijken; dat is beleefd. Staan er verticale strepen tussen de 'regels', dan is de tekst van boven naar onderen geschreven. Ook dan blijkt uit de kijkrichting van de afbeeldingen of je van links naar rechts of van rechts naar links moet lezen.

Voorbeeld 2

De tekst begint rechts bovenaan.

De figuren kijken immers naar rechts. De cijfers en de pijltjes geven aan wat de leesrichting is.

Voorbeeld 2

Mannelijk of vrouwelijk?

Het Egyptisch kent alleen mannelijke en vrouwelijke woorden (de-woorden), dus geen onzijdige (het-woorden). De mannelijke woorden hebben geen speciale uitgang. Vrouwelijke woorden eindigen op een ('t').

Enkele voorbeelden:

	Transliteratie:	Betekenis:
	s	man
	s.t	vrouw
	sn	broer
	sn.t	zus
	nb	heer
	nb.t	meesteres

Hoe wordt er geteld?

De Egyptenaren hebben een eenvoudig systeem om getallen te noteren. Ieder cijfer onder de tien bestaat uit een aantal verticale streepjes: één streepje voor 1, twee streepjes voor 2, etc. Het cijfer 7 wordt:

|||

||||

Zeven streepjes naast elkaar zetten vinden de Egyptenaren niet mooi. Vandaar die afwisseling tussen 'hoge' en 'lage' streepjes.

Voor het cijfer 10 gebruiken de Egyptenaren een boogje, voor 100 een krul en voor 1.000 een lotusplant.

∩₁₀

∩₁₀₀

∩₁₀₀₀

De Egyptenaren zetten de hogere getallen voor de lagere getallen, net als wij. Het getal 123 wordt:

∩∩|||